

Судска заштита у ЕУ након Лисабонског уговора

Проф. др Маја Лукић Радовић
Правни факултет Унив. у Београду

Уговор из Лисабона - 1

- *Treaty of Lisbon, Traité de Lisbonne*
 - свечано потписан 13. децембра 2007. г. у Лисабону од стране представника 27 држава чланица
 - ступио на снагу 1. децембра 2009. г
 - познат као Реформски уговор
 - састоји се из два уговора:
 - Уговора о Европској унији
 - Уговора о функционисању ЕУ
-

Уговор из Лисабона - 2

- ❑ Реформски уговор о измени Уговора о ЕУ и Уговора о оснивању Европске заједнице
 - ❑ међународни уговор
 - ❑ делимична ревизија – у форми амандмана
 - ❑ декодификација устава: 2 уговора, повеља са снагом уговора
 - ❑ 32 протокола, 2 анекса, 65 декларација
 - ❑ не садржи уставноправне норме
-

Структура после Лисабона

☐ **УГОВОР О ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ:**

- ✓ 55 чланова
- ✓ Преамбула, 6 наслова, 2 поглавља, 2 одељка

☐ **УГОВОР О ФУНКЦИОНИСАЊУ ЕУ:**

- ✓ 358 чланова
- ✓ Преамбула, 7 делова, 36 наслова, 27 одељака

☐ **ПОВЕЉА О ОСНОВНИМ ПРАВИМА ЕУ**

Протоколи

- ❑ о улози националних парламената у ЕУ
 - ❑ о примени принципа супсидијарности и пропорцијалности
 - ❑ о Еврогрупи
 - ❑ о сталној структурној сарадњи
 - ❑ о приступању ЕУ Конвенцији за заштиту људских права и основних слобода
 - ❑ о примени Повеље о основним правима у ЕУ на Пољску и Уједињено Краљевство
 - ❑ Протокол о вршењу подељених надлежности
 - ❑
-

Институционални оквир ЕУ

- Европски парламент
 - Европски савет
 - Савет ЕУ (Савет)
 - Европска комисија
 - Суд Европске уније
 - Европска централна банка
 - Финансијски (рачуноводствени) суд
-

Институције ЕУ

□ Економски и социјални комитет

□ Комитет региона

- имају саветодавну улогу и помажу у раду Европском парламенту, Савету и Комисији
 - одредбе о овим институцијама, као и оне које се односе на ЕЦБ и Рачунски суд, садржане су у Уговору о функционисању Уније.
-

Седиште институција ЕУ - 1

- ❑ **Протокол уз Амстердамски уговор** од 2.10.1997. год. (тренутно **Протокол бр. 6 уз Лисабонски уговор**) - не постоји “главни град Европе”
 - ❑ **Брисел, Луксембург и Стразбур** – историјски, места где се одвија кључна делатност европских институција
-

Седиште институција ЕУ - 2

У **Бриселу** је седиште:

- ☐ Савета,
 - ☐ Комисије,
 - ☐ одржавају се додатне планарне седнице Парламента,
 - ☐ Социјално-економског комитета,
 - ☐ Комитета региона.
-

Седиште институција ЕУ - 3

У Стразбуру:

- ☐ се одржава дванаест редовних заседања Европског парламента

Франкфурт:

- ☐ седиште Европске централне банке
-

Седиште институција ЕУ 4

У **Луксембургу** је седиште:

- ☐ Суда Европске уније,
 - ☐ Основног суда,
 - ☐ Рачунског (финансијског) суда,
 - ☐ Европске инвестиционе банке,
 - ☐ Генералног секретаријата Парламента,
 - ☐ одржавају се седнице Савета у априлу, јуну и октобру,
 - ☐ Финансијски ресор Комисије.
-

Рачунски (финансијски) суд

- ❑ *The Court of Auditors, la Cour des comptes*
 - ❑ Седиште: Луксембург
 - ❑ Уговор из Брисела од 22. јула 1975. г.
 - ❑ 1977.г. -независна контролна инст. све 3 Заједнице
 - ❑ 28 чланова, мандат 6 година
 - ❑ Председник (3 г.), ген. секретар Суда
 - ❑ Предуслови за именовање: посебна стручна подобност и гарантована независност
 - ❑ Чланове именује Савет ЕУ– квалификованом већином са листе коју предлажу државе чланице
-

Court of Auditors, Luxembourg

Рачунски (финансијски) суд

- ❑ **Задатак:** ревизорска (рачуноводствена) контрола свих прихода и расхода ЕУ.
 - ❑ Независност чланова
 - ❑ Годишњи извештаји, накнадна, текућа контрола
 - ❑ Сарадња са националним ревизорским институцијама
 - ❑ Посебна јединица за борбу против проневера - *OLAF*
 - ❑ Јавност извештаја
-

Финансијски суд (чл. 285-287 УФЕУ)

Европска централна банка - 1

Седиште: Франкфурт

Састав: Европска централна банка (ЕЦБ), заједно са националним централним банкама држава чланица чини Европски систем централних банака (ЕСЦБ).

Органи одлучивања ЕЦБ су:

- **Управни одбор ЕЦБ** (чланови Извршног одбора и гувернери нац. банака ДЧ)
 - **Извршни одбор ЕЦБ** (председник, потпредседник и 4 члана)
 - Институција која је надлежна за европску новчану и монетарну политику.
 - Основана је Уговором из Маастрихта, којим је и покренут поступак стварања монетарне уније као надградње унутрашњег тржишта ЕУ. Главни разлог њеног оснивања било је стварање монетарне уније с јединственом валутом, евром.
-

Европска централна банка - 2

- ❑ Претходник ЕЦБ – **Европски монетарни институт**
 - ❑ ЕЦБ формално је преузела дужност од ЕМИ 1. јуна 1998. г.
 - ❑ Први председник – Вим Дуисенберг, Жан-Клод Трише (2003) – данас: ***Mario Draghi***
 - ❑ Поседује **правни субјективитет**
 - ❑ Подноси годишњи извештај Парламенту, Савету, Комисији и Европском савету
 - ❑ Основни циљ – очување стабилности цена
 - ❑ Чл. 282-284 УФЕУ
-

European Central Bank (ECB) 3

Европска инвестициона банка

- ❑ не помиње се у чл. 13 УЕУ (УЛ)
 - ❑ ЕИБ - банка и самостална међ. финансијска институција ЕУ
 - ❑ основана - Римским уговором (ЕЕЗ -1957/58)
 - ❑ поседује правну способност
 - ❑ економски независна
 - ❑ Уговорна основа: чл. 266, 267. УоЕЗ.
 - ❑ чл. 308-309. УФЕУ
 - ❑ седиште - Луксембург
-

Европска инвестициона банка

Чланови: све државе чланице ЕУ

Органи:

- Савет гувернера који чине министри финансија
- Комитет менаџера
- Одбор директора
- Ревизорски одбор

□ www.eib.org

The European Investment Bank

Европска инвестициона банка

- ❑ ЕИБ одобрава зајмове и гаранције за финансирање планираних инвестиција које доприносе равномерном развоју ЕУ;
 - ❑ Има задатак да давањем зајмова и гаранција финансира пројекте (по правилу, до 50% трошкова пројекта), који су у складу са економско-политичким циљевима ЕУ;
 - ❑ Банка бира пројекте селективно;
 - ❑ Зајмови се могу доделити јавним и приватним ужаваоцима инвестиција у областима инфраструктуре, индустрије, услуга и пољопривреде.
 - ❑ Капитал којим располаже ЕИБ, обезбеђују државе чланице ЕУ.
-

Суд Европске уније (*The Court of Justice of the EU*)

Судски систем у ЕУ (curia.europa.eu)

- 3 Суда на европском нивоу до 2019.
 - Суд правде Европске уније
 - Општи суд [бивши Првостепени суд]
 - Специјализовани судови

 - Национални судови држава чланица
-

Судски систем у ЕУ од 2019. г.

- Суд правде Европске уније
 - Општи суд
 - Национални судови држава чланица
-

Суд ЕУ

НОВИ НАЗИВИ – “изгубљени у преводу”

- ❑ *The Court of Justice of the European Union , the Court of Justice, the European Court of Justice (ECJ)*
 - ❑ *Cour de Justice de l'Union européennes, la Cour de Justice*
 - ❑ тзв. “Луксембуршки суд”, Суд ЕУ, Европски суд правде, Суд (правде) Европске уније
 - ❑ претеча је Суд ЕЗУЧ (прерастао је 1958. г. у Суд Европских заједница)
 - ❑ основан 1952. г. првобитно као Суд правде ЕЗУЧ
 - ❑ од 1989. г. успостављен је и Првостепени суд
 - ❑ Радни језик – француски
 - ❑ Седиште Суда ЕУ је у Луксембургу (2008. г – нови импозантан комплекс зграда)
-

Након Лисабона...

- ❑ Општи суд (*General Court, Tribunal, Gericht, Tribunale*)
- ❑ има само оне надлежности додељене Уговором, у предметима где одлучује у првом степену или поводом жалбе на одлуку за сада јединог суда ниже инстанце – Службеничког суда
- ❑ Суд ЕУ је надлежан у 2 поступка:
 - поступак против ДЧ
 - претходни поступци (оцена ваљаности или тумачење европског права)

Након Лисабона...

- ❑ у односу на Устав за Европу, никакве битније промене
 - ❑ далекосежне су уведене Уг. из Нице
 - ❑ већина предмета – национални судови ДЧ, а европски – огран. надлежност
 - ❑ нису надређени нац. судовима ДЧ
 - ❑ није могућа жалба ЕУ судовима
 - ❑ сарадња између европских и нац. судова ДЧ
-

Након Лисабона...

- израз судски панели – “специјализовани судови”
 - успостављају се у редовној законодавној процедури, на основу заједничке одлуке Европског парламента и Савета, који у ту сврху одлучује квалификованом већином. Предлог подноси Комисија. Форма акта – уредба.
-

Суд правде ЕУ – организација

- По један судија из сваке државе чланице (тренутно 28)
 - 11 општих правобранилаца
 - Декларација бр. 38, на иницијативу Пољске
 - Постављају заједничким споразумом владе ДЧ на период од 6 г, реизбор
 - Лисабон: уводи Комитет у поступак именовања судија (чл. 255 УоФЕУ)
 - Заседа у већима од 3 или 5 судија, Великом већу (13 судија) или у пленуму
-

Судије

- ❑ именују се из реда независних личности које имају потребне квалifikације за постављење у највиша судска звања у својим државама или које су признати правни стручњаци.
 - ❑ мандати истичу наизменично - сваке 3 г. престају приближно половини судија
 - ❑ заклетва (непристрасност и савесност, али и тајност гласања при доношењу одлука)
 - ❑ председник Суда (мандат 3 г. реизбор)
 - ❑ плате изузете од националног пореза
-

Општи правобраниоци

- ❑ специфична функција
 - ❑ помажу Суду да донесе пресуду
 - ❑ имају исти статус као судије
 - ❑ учествују у усменој расправи, али не и у већању и у гласању
 - ❑ Задатак: подносе Суду своје мишљење у облику образложеног предлога одлуке
 - ❑ мишљење не обавезује Суд, али га често прати
 - ❑ чини саставни део пресуде и објављује се заједно са њом
-

Општи правобраниоци

- ❑ Савет може повећати број правобраниоца на предлог Суда
 - ❑ могу више пута бити бирани и не подлежу старосној граници за пензију
 - ❑ од Нице (2003. г), Суд може донети одлуку и без мишљења општег правобраниоца
 - ❑ старешина правобранилаца – први општи правобранилац – на период од годину дана
-

Општи правобраниоци

- повећање броја ОП, допринос убрзању поступака пред Судом?
 - не постављају се уколико предмет не поставља нова правна питања
 - годишње – око 250 мишљења
 - 2007. - 229 м
 - 2006. – 245 м
 - 2005. – 281 м
 - Квалитет мишљења?
-

Општи правобраниоци

- ❑ важан фактор за очување јединствености судске праксе Суда ЕУ
 - ❑ мишљења ОП имају важну улогу у разумевању и развоју права ЕУ
 - ❑ Имају велики фактички ауторитет и често се цитирају у научној и стручној литератури
 - ❑ сваки ОП има свој кабинет који се састоји од 4 правна саветника
-

Суд правде ЕУ – организација

- Организација Суда ЕУ уређена је:
 - Уговором о ЕУ (чл. 19 УЕУ)
 - Уговором о функционисању ЕУ (чл. 251-289 УФЕУ)
 - Протоколом бр. 3 Статута Суда правде
 - Правилником Суда
-

Функције Суда правде ЕУ

- ❑ да обезбеди примену права Уније без обзира на политичке обзире,
 - ❑ да обезбеди једнообразно тумачење права ЕУ на целој њеној територији,
 - ❑ да решава спорове између ДЧ и ЕУ, као и између самих институција ЕУ,
 - ❑ да штити субјективна права грађана ЕУ
-

Суд ЕУ (*ECJ*, *CJEU*)

Суд Европске уније 2013. г.

- ❑ Суд је 2013. г. закључио 635 предмета
 - ❑ у 434 предмета је одлучено пресудом, а у 201 решењем
 - ❑ 2013. године донета је одлука о повећању броја општих правобранилаца и почео је са радом први пољски општи правобранилац
 - ❑ Ступили на дужност прве хрватске судије у Суду правде ЕУ и Општем суду
-

Судница у Суду ЕУ

Суд ЕУ – главни улаз

Општи суд (*General Court*)

- ❑ основан 1988. г. одлуком Министарског савета
 - ❑ Промењен назив из Првостепеног у Општи суд (ЛУ)
 - ❑ почео са радом 1989. и требао да растерети Суд ЕУ
 - ❑ састављен је од најмање једног судије из сваке ДЧ
 - ❑ До краја 2019. г имаће 54 судије (по 2 судије из сваке ДЧ)
 - ❑ Статутом Суда нису предвиђени општи правобраниоци, али судије могу извршити тај задатак
 - ❑ Председника између себе бирају судије на 3 године
 - ❑ Секретара именују на 6 год.
 - ❑ Више од 80 % предмета решава веће од 3 судија
-

Општи суд- организација

- Састављен од најмање по једног судије из сваке државе чланице (тренутно 28) – 54 судија до краја 2019. године!
- Нема опште правобраниоце
- именују на 6 г. (реизбор)
споразумно владе ДЧ + након
мишљења Комитета
- Заседа у већима од 3 или 5 судија,
судија појединац, у пленуму и
Великом већу (13 судија)

Општи суд

□ Интерна организација

□ Текућа реформа

- 2 судије по држави (у неколико фаза – 2016, 2017, 2018, 2019. г.)

Ко и како бира судије?

- Заједничким договором ДЧ на 6 г.
- Избори у свакој ДЧ у складу са интерним правилима
- Лисабон – тзв. Комитет 255

Секретар и службеници Суда

- ❑ седиште – у Луксембургу
 - ❑ користи преводилачку службу, библиотеку и одељење за документацију и правно истраживање Суда правде
 - ❑ има сопствену писарницу
 - ❑ секретар Суда (*Registry of the Court of Justice, Greffe de la Cour*)
 - ❑ сарадници (*legal secretaries, referendaires*)
 - ❑ лектори пресуда (*lecteurs d'arrêts*)
 - ❑ преводиоци (симултано превођење)
 - ❑ судски тумачи
-

Општи суд – надлежности - 1

- “Општи суд је надлежан за вођење првостепеног поступка у складу са чл. 263, 265, 268, 270. и 272, са изузетком оних који су у надлежности специјализованих судова успостављених на основу чл. 257. и оних који су Статутом резервисани за Суд правде. Статутом се може предвидети надлежност Општег суда и у другим случајевима” [чл. 256(1) УФЕУ].
-

Општи суд – надлежности -2

- У првом степену суди у поступцима:
 - за поништење акта ЕУ
 - због пропуста институције
 - за накнаду штете коју узрокује ЕУ
 - у којима му је надлежност додељена арбитражном клаузулом у уговору који је склопила ЕУ
-

Општи суд – надлежности -3

□ НИЈЕ надлежан у поступцима:

- по тужби држава чланица због повреде обавезе утемељене на праву ЕУ;
- претходним поступцима.

Уговор из Нице – омогућио да се надлежност у неким врстама претходног поступка пренесе на Општи суд. То је задржао и ЛУ [чл. 256(3) УФЕУ], али до данас није учињено.

Специјализовани судови

- ❑ 2005. г – Службенички суд (*The Civil Service Tribunal, le Tribunal de la fonction publique*)
 - ❑ 7 судија (број се може повећати)
 - ❑ именује их Савет, по добијеном мишљењу Комитета
 - ❑ мандат – 6 г, могућност реизбора
 - ❑ најчешће заседа у већу од 3 судије (друге могућности: пленум, веће од 5 судија, судија појединац)
 - ❑ Суд за заштиту права индустријске својине
 - ❑ Нова “судска архитектура” – 2 суда опште надлежности и више специјализованих
-

Метод рада и поступак пред судом ЕУ

- Поступак се одвија у 2 фазе:
 - Писаној и усменој
 - Могућност покретања убрзаног поступка (*accelerated procedure*) и
 - тзв. хитног претходног поступка (fr. *procédure préliminaire d'urgence*)
 - Судија појединац (Општи суд)
 - Акт за покретање поступка:
 - Тужба или захтев
-

Метод рада и поступак пред судом ЕУ

- ❑ предмети пред Судом правде ЕУ воде се под словом С
(предмет C-91/92 *Faccini Dori*)
- ❑ предмети пред Општим судом под словом Т
(предмет T-177/01 *Jégo-Quééré*)
- ❑ обавештење и врло кратка информација о покренутим поступцима се објављује у Службеном листу ЕУ (*Official Journal of the EU, O.J.*) и на интернету
- ❑ Пресуде су увек јединствене, тајно гласање *in camera*
- ❑ Не постоји институт издвојеног мишљења

Надлежности Суда ЕУ

- ❑ суд са ограниченом јурисдикцијом
 - ❑ судови држава чланица су надлежни за сва питања за која није Европски суд
 - ❑ Уговор из Лисабона – пуна јурисдикција у бившем трећем стубу
 - ❑ Нема надлежност у ЗСБП (уз изузетак) [275 УоФЕУ]
-

Најважније надлежности

- ❑ Судска контрола држава чланица:
чл. 258 – 260 УоФЕУ
 - ❑ Судска контрола законитости аката
Уније:
чл. 263 УоФЕУ; 267 УФЕУ
 - ❑ Претходно питање:
чл. 267 УоФЕУ
-

Надлежности европ. судова

- Повељом о основним правима ЕУ – ојачана је надлежност Суда правде
 - Више критеријума:
 - Мишљења
 - Пресуде
-

Врсте поступака - 1

- Суд ЕУ је искључиво надлежан да одлучује у предметима који су му изричито стављени у надлежност:
 - уговорима о оснивању,
 - другим међународним уговорима које су закључиле ДЧ,
 - актима институција ЕУ

 - Либерално тумачење од стране Суда, нпр. признао је активну и пасивну легитимацију ЕП у поступцима за поништај аката
-

Врсте поступака - 2

- Према природи односа који се расправљају:
 - међународни,
 - уставни,
 - управни,
 - радни
 - грађански предмети
 - Према природи и обиму овлашћења судије:
 - спорови пуне јурисдикције,
 - спорови о законитости аката
 - спорови о тумачењу аката
-

Врсте поступака - 3

- Према странкама у спору:
 - спорови између институција ЕУ,
 - спорови између ЕУ и држава чланица,
 - спорови између самих држава чланица,
 - спорови између физичких и правних лица и Уније
 - Према начину на који се покреће поступак:
 - поступци покренути тужбом
 - поступци покренути по предлогу суда ДЧ да Суд ЕУ донесе одлуку о претходном питању
 - захтевима за давање мишљења
-

Тужбе

- Тужбу пред Судом подноси:
 - држава чланица
 - институција ЕУ
 - правно лице
 - Појединац
 - Према субјекту који се јавља као тужени:
 - тужбе против Уније,
 - тужбе против ДЧ,
 - тужбе на основу арбитражног споразума (пророгациона клаузула)
-

РОКОВИ

- ❑ строги рокови за подношење неких тужби (нпр. рок од 2 месеца за подношење тужбе за поништај акта)
 - ❑ док, за друге, уопште не постоји рок (нпр. за тужбу против ДЧ због повреде обавеза према Унији)
 - ❑ Т поднета након рока, одбацује се као недопуштена
-

Однос Суда ЕУ са осталим институцијама ЕУ

- ❑ Европски парламент - индиректно учествује у избору судија, Уг. из Лисабона омогућио да предложи 1 члана новог саветодавног Комитета у поступку избора судија и општих правобранилаца
- ❑ Специјализовани судови се убудуће успостављају у редовном законодавном поступку и
- ❑ Статут Суда ЕУ се мења у истом поступку.

Вишејезичност у ЕУ

Од 1. јануара 2007. године, у ЕУ
постоји 23 службена језика.

Данас, 24.

Шта је државни (званични, тј. службени) језик?

- је језик чији је државни статус **уређен** релевантним правним актима (**по правилу уставом**), који је **најчешће језик већинског становништва** и на коме се одвијају службени односи, рад у државним органима и установама, на коме се сачињава званична документација, воде управни, судски и други поступци, објављују правни прописи, и др.

Вишејезичност у ЕУ

У регулативи језичког питања у “говорном Вавилону” ЕУ треба разликовати:

- аутентичне
- службене
- радне језике

- **Аутентични** – језици на којима су састављени правно обавезујући конститутивни европски уговори. Сходно чл. 314 УЕЗ, то су службени језици свих држава потписница тих уговора. У ЕУ која броји 28 држава чланица, постоји 24 аутентична језика.
 - **Службеним језиком** – се сматра сваки аутентични језик (има их укупно 24), с тим што су малтешки и ирски изузети. На службеним језицима објављују се општи правни акти институција Уније, службено гласило и други важни зборници институција ЕУ. Начелно, постоји захтев за потпуним симултаним превођењем.
 - **Радни језици** – језици који се користе у унутрашњем/интерном раду институција ЕУ, чији је број због економије рада, крајње ограничен.
-

Савет Европе, Европски савет, Савет

- ❑ **Европски савет ≠ Савет Европе ≠ Савет**
 - ❑ **Савет Европе** – није институција ЕУ, већ међ. организација рег. карактера, основана 1949. г. Седиште је у Палати Европа у Стразбуру. Има 47 држава чланица. Р. Србија је приступила 3. априла 2003.
 - ❑ **Европски савет – орган ЕУ**
 - ❑ **Савет = Савет ЕУ = Савет министара (институција ЕУ)**
-

Европски савет (самит)

Европски парламент

**Савет
(Савет ЕУ)**

Европска комисија

**Суд
правде**

**Ревизорски
суд**

**Економски и социјални
комитет**

Комитет региона

**Европска инвестициона
банка**

Агенције

Европска централна банка

Европска конвенција за заштиту људских права

- ❑ Конвенција за заштиту људских права и основних слобода
 - ❑ Европска конвенција о људским правима
 - ❑ Отворена за потписивање 4. новембра 1950.
 - ❑ Ступила на снагу 3. септембра 1953.
 - ❑ Успоставила је међународни судски орган надлежан да одлучује у поступцима против држава које не поштују своје обавезе.
-

Европска конвенција за заштиту људских права

- ❑ Конвенција је применљива на националном нивоу
 - ❑ Инкорпорисана је у законодавства држава уговорница
 - ❑ Национални судови морају да примењују Конвенцију
 - ❑ У противном, ЕСЉП ће донети пресуду против државе у случају да појединци поднесу представку против ње јер није заштитила њихова права
-

Европски суд за људска права

□ **Састав ЕСЉП:**

- Број судија у Суду једнак је броју држава уговорница Конвенције (тренутно 47)

□ **Како се бирају судије Суда?**

- бира их Парламентарна скупштина Савета Европе са списка од 3 кандидата које предлаже свака држава уговорница
 - бирају се на рок од 9 година и не могу бити реизабрани
-

ЕСЛП – поступак пред Судом

- ❑ жртва сопственог успеха
 - ❑ сваке године прима више од 50 000 представки
 - ❑ одлучивање Суда је увек тајно
 - ❑ Суд не може да разматра предмете по сопственој иницијативи
 - ❑ разматра наводе о повредама Европске конвенције о заштити људских права по пријему појединачних или међудржавних представки
-

ЕСЛП – поступак пред Судом

- Конвенција разликује 2 врсте представки:
 - **Појединачне предствакe** (може их поднети појединац, група физичких лица, предузеће или невладина организација)
 - **Међудржавне предствакe** (које једна држава поноси против друге)

Скоро све представке које су поднете Суду од његовог оснивања поднели су непосредно појединци, тврдећи да им је повређено једно или више права зајемчених Конвенцијом

ЕСЛП – поступак пред Судом

- Против кога се предмети износе пред Суд?
 - Представке се могу подносити само против једне или више држава које су ратификовале Конвенцију
 - У противном, биће проглашене неприхватљивим
-

ЕСЛП – поступак пред Судом

- ☐ помоћ адвоката није неопходна
 - ☐ довољан је прописно попуњен формулар + потребни документи
 - ☐ лак приступ Суду
 - ☐ поступак пред Судом је бесплатан
 - ☐ Поступак је писан, али повремено може да Суд одлучи да одржи јавну расправу
-

ЕСЛП – Одлуке и пресуде

- ❑ Одлука – прихватљивост представке, а не и суштина предмета
 - судија појединац, Одбор или Веће Суда
 - ❑ Пресуда – Веће обично истовремено разматра прихватљивост и суштину представке и изриче пресуду.
 - ❑ “Пилот предмет” – “Pilot case”
-

ЕСЛП

☐ Издвојено мишљење

- сагласно мишљење
- супротно мишљење

Протокол бр. 14

- продужио мандат судијама на 9 година без могућности реизбора
 - ступио на снагу 1. јуна 2010. г.
-

ЕСЛП

□ *Ad hoc* судију

- Именује држава против које се води поступак у случају да национални судија не разматра предмет услед спречености, повлачења или изузећа

Колики је буџет Суда?

- Трошкове суда сноси Савет Европе, чији се буџет финансира из доприноса држава чланица, утврђен у складу са скалама заснованим на броју становника и БДП-у.
-

Шта је за вас, у правном смислу,
Европска унија?

Парадокс

- Међународни уговори – између држава чланица – су средство којим се организује целокупан систем ЕУ,
 - С друге стране, врло рано је преовладала тврдња да је право ЕУ *sui generis* правни поредак који се не уклапа у традиционалну дихотомију на
 - Државе, и
 - Међународне организације – дакле то није!
-

Држава

- 3 конститутивна елемента државе:
 - ✓ постојано становништво
 - ✓ утврђена територија
 - ✓ суверена власт (*suprema potestas*)
-

Међународна организација

“Израз међународна организација означава облик повезивања држава, успостављен међународним уговором, који поседује устав и заједничке органе, који имају различиту личност од личности његових држава чланица и који је субјект међународног права са способношћу закључења уговора”.

сер Џералд Фицморис

Међународна организација

“Међ. организације су вишестраним уговорима основани трајни облици институционализованог општења три или више држава, са посебним статусом и сталним органима, у оквиру којих се, на начин предвиђен статутима и другим основним документима организација, одвијају процеси мултилатералног преговарања и заједничког одлучивања држава-чланица у одговарајућим областима међувладине сарадње”.

Битне одлуке ЕСП - 1

- ❑ *Van Gend & Loos* 1963 – непосредна примена европског права пред националним судовима
 - ❑ *Costa v ENEL* 1964 – “надмоћност”
 - ❑ (првенство/предност) европског права над националним правом држава чланица
 - ❑ “аутономија” као сувереност на унутрашњем плану
-

Van Gend and Loos

Суд правде Европских заједница у пресуди од 5. фебруара 1963. године, у предмету број 26/62, *Van Gend and Loos*, окарактерисао је правни поредак Заједнице као: “нови правни поредак међународног права” (*“nouvel ordre juridique de droit international”*)

Costa c./ENEL

Непуних годину и по дана касније, Суд је у пресуди од 15. јула 1964. године, у предмету број 6/64, *Costa c./ENEL*, тај исти правни поредак квалификовао као “посебан правни поредак, интегрисан у правни систем држава чланица” (“*un ordre juridique propre, intégré au système juridique des Etats membres*”).

Битне одлуке ЕСП: Кади

- Кади, лице са сталним пребивалишем у ЕУ, стављено од стране Савета безбедности УН на листу терориста према којима се имају применити “циљане санкције”, на основу Главе 7 Повеље УН (претње миру, повреде мира, агресија)
-

Преглед критика циљаних санкција

1/ основе за критику на нивоу УН:

- СБ УН није одговарајуће тело за њихову примену (одлучивање о одговорности појединаца)
- Повељу УН треба тумачити тако да она придаје једнаку тежину безбедности и поштовању људских права

2/ на националном / европском нивоу

- Поступак њиховог доношења и примене у супротности је са уставним стандардима људских права поредака који треба да их примењују
-

Замерке у односу на СБУН

- ❑ Сувише удаљен од оперативне реалности
 - ❑ Има мандат да доноси политичке одлуке, не да решава о правима појединаца
 - ❑ Не постоји прописан поступак прикупљања података о појединцима
 - ❑ Не постоји механизам да појединци заштите своја права пред тим органом
-

Људска права и Повеља УН - против

- Да ли је СБУН везан уопште било каквим стандардима људских права када поступа по основу Главе 7?
 - Људска права се не помињу у глави 7, нити у читавој Повељи
 - СБУН је задужен да чува мир и безбедности у свету, у том примарном задатку не може бити ограничен стандардима људских права?
-

Људска права и Повеља УН - за

- Стандарди људских права постали су у међувремену део *jus cogens*
 - Повељу УН би требало тумачити тако да људска права потпадају под њена "начела"
 - Члан 24(2) Повеље обавезује СБУН да поступа у складу с "начелима" Повеље
 - СБУН је обавезан садржином 2 међународна пакта о људским правима потписана под окриљем УН из 1966
 - Иако УН као такве нису потписник
 - СБУН је ограничен уставним стандардима земаља чланица УН
 - Међународна правна мисао се развила у правцу веће важности људских права и на исти начин би требало унапредити тумачење Повеље УН
-

Реформе система циљаних санкција

- ❑ Трпи снажне критике од 2006.
 - ❑ Уведени поступци за проверу одлука о листирању појединаца
 - ❑ Res. 1730 из 2006. обавезала Ген. Секретара да установи “жаришну тачку” у оквиру Секретаријата преко које погођени појединци могу да се обрате СБУН
 - ❑ Уведена обавеза држава да образложе сваки захтев за стављање некога на листу
-

Одлуке ЕСП: Kadi & al Barakaat

- ❑ ЕСП одлучио у корист две тужбе против примене UNSC Res. 1267 in Sept. 2008: случајеви *Kadi* и *al Barakaat*
 - ❑ Пресудио да су тела ЕУ везана стандардима људских права и да погођена лица
 - Морају бити информисана о разлозима
 - Имају права да се жале на одлуку
 - ❑ Поништио одлуке Европске комисије о стављању ових лица на листу
 - Оставивши их 3 месеца на снази, и давши времена ЕК да исправи недостатке, ЕК поновила
 - ❑ Kadi, al Barakaat поново тужили
-

2 инстанце истог суда, 2 перспективе

- Првостепени суд:
 - СБУН везан стандардима људских права као *ius cogens*
 - > огласио се надлежним да процени ваљаност одлука СБУН – сагласност са *ius cogens*
 - > нашао да је постојала сагласност са *ius cogens*
 - ЕУ обавезана одлукама СБУН, које су супериорне у односу на њене стандарде људских права
 - Другостепени ЕСП – по жалби пресудио
 - Није надлежан да процењује сагласност одлука СБУН са *ius cogens*
 - Европско право “аутономно” у односу на међународно
 - Људска права која су део права ЕУ јача од обавеза поступања у сагласности са резолуцијама СБУН
 - > одговарајуће одлуке ЕК поништене по основу непоштовања ваљаног поступка по Евр. конв. о љ. правима
-

ПИТАЊА

- Да ли мислите да су циљане санкције у супротности са стандардима људских права по Европској конвенцији?
 - Ако циљане санкције јесу у супротности са стандардима људских права и ваљаног поступка,
 - Да ли су интереси безбедности важнији од интереса поштовања људских права и ваљаног поступка?
 - Да ли ова супротност значи да ЕУ не треба да поштује резолуције Савета безбедности?
 - Да ли се слажете са ЕСП да резолуције СБУН, ако су у супротности са стандардима људских права по Евр. Конвенцији, не обавезују ЕУ?
 - Како бисте ви балансирали права и вредности ЕУ са обавезама чланица УН по основу главе 7 Повеље УН
-

-
- ЕСП - од 1963. до 2008. – исти атрибут – “аутономан” упорно примењује на право ЕУ, у односу како
 - са међународним правом, тако и
 - националним правима држава чланица.
 - Притом, о правној природи ЕУ Суд је до сада избегао да се изричито изјасни
-

☐ Зашто кажеш аутономност а мислиш
на...

☐ сувереност?
